

UZASADNIENIE

Dnia 4 grudnia 2013 r. (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w Ł. złożyła w Sądzie Rejonowym dla Łodzi – Śródmieścia w Łodzi, XVI Wydziale Ksiąg Wieczystych wniosek o wpis w dziale III księgi wieczystej Nr (...) roszczenia o udostępnienie nieruchomości stanowiącej działkę nr (...) w celu przeprowadzenia kanału centralnego ogrzewania oraz jego następczej obsługi, na podstawie decyzji administracyjnej z dnia 24 marca 1964 r., mającej postać zezwolenia. /wniosek k. 27 – 29/

Przedmiotowy wniosek został oddalony przez referendarza sądowego z argumentacją, że wspomniana decyzja jako dokument nie spełnia wymagań w zakresie formy, wobec czego nie może być ona podstawą wpisu. /postanowienie referendarza k. 35 – 36 odw/

Kolejny wniosek o identycznym brzmieniu wpłynął do sądu wieczystoksięgowego w dniu 4 marca 2013 r. W treści stosownego formularza zamieszczono wzmiankę, że decyzja administracyjna nr I.SW.46/6/64 z dnia 24 marca 1964 r. wydana przez Prezydium Dzielnicowej Rady Narodowej Ł. Wydział Spraw Wewnętrznych została dołączona do księgi wieczystej Nr (...). /wniosek k. 41 – 43/

Dnia 20 marca 2014 r. referendarz sądowy wydał postanowienie, mocą którego odrzucił wniosek, z uwagi na jego przedmiotową i podmiotową tożsamość z uprzednio oddalonym wnioskiem. /postanowienie referendarza k. 49 – 50/

Z powyższym orzeczeniem nie zgodził się wnioskodawca spółka (...), która w złożonej skardze wystąpiła o uchylenie wadliwego postanowienia referendarza z dnia 20 marca 2014 r. /skarga k. 55 – 56/

Wywiedziona skarga uzyskała akceptację Sądu wieczystoksięgowego, który zaskarżonym wpisem z dnia 7 maja 2014 r. w księdze wieczystej nr (...), prowadzonej dla niezabudowanej działki o powierzchni 455 m², oznaczonej w ewidencji gruntów numerem 82), położonej w Ł. przy ul. (...), stanowiącej własność małżonków M. i J. C., ujawnił roszczenie przysługujące (...) Spółce Akcyjna w Ł. o udostępnienie nieruchomości w celu założenia (przeprowadzenia) kanału centralnego ogrzewania oraz w celu dostępu do przewodów i urządzeń dla wykonania czynności związanych z ich konserwacją. /zawiadomienie o wpisie k. 73; odpis Kw k. 74/

Z dokonaniem wpisu nie zgodzili się uczestnicy postępowania. M. C. i J. C.. W złożonej apelacji uczestnicy podważyli wpis w całości, zarzucając mu:

1) naruszenia przepisów prawa materialnego, a mianowicie:

- art. 34 ustawy o księgach wieczystych i hipotece poprzez jego niewłaściwe zastosowanie polegające na przyjęciu, iż uprawnienia wynikające z zezwolenia z dnia 24 marca 1964 r. nr I SW.45/37/64 zostały skutecznie przeniesione na rzecz wnioskodawcy, w sytuacji gdy brak jest normy prawnej regulującej tryb i przesłanki ujawnienia w księdze wieczystej następstwa prawnego ;
- art. 31 ust. 1 ustawy o księgach wieczystych i hipotece poprzez jego niezastosowanie dla oceny formy dokumentu, jaki Sąd przyjął za podstawę wpisu, w sytuacji gdy wpis może być dokonany na podstawie dokumentu z podpisem notarialnie poświadczonym, jeżeli przepisy szczególne nie przewidują innej formy dokumentu, a dokument który rzekomo przenosi prawa czyli wspomniane zezwolenie sporządzony został w zwykłej formie pisemnej;

2) naruszenie prawa procesowego tj. art. 626⁸ § 2 k.p.c., polegające na tym, że:

- Sąd Rejonowy dokonując zaskarżonego wykroczył poza zakres kognicji w sprawie wieczystoksięgowej, albowiem będąc uprawnionym wyłącznie do badania treści i formy wniosku oraz dołączonych do wniosku dokumentów i treści

księgi wieczystej, doszedł do nieuprawnionego wniosku, że roszczenie wynikające z zezwolenia z dnia 24 marca 1964 r. nr I SW.45/37/64 przysługuje przeciwko aktualnym właścicielom w sytuacji gdy :

- nie byli oni adresatami tego zezwolenia,

- w zezwoleniu została jedynie wskazana nieruchomości, której zezwolenie dotyczy poprzez wskazanie imienia i nazwiska jej ówczesnego właściciela, natomiast brak jest opisu odwołującego się do geodezyjnego położenia nieruchomości lub numeru księgi wieczystej, choć, z treści samego zezwolenia wynika, że zostało ono wydane pod warunkiem szczegółowego opisu nieruchomości przez właściwy wydział Prezydium, a w aktach brak dowodu na okoliczność spełnienia tego warunku.

- od daty wydania zezwolenia doszło do szeregu odpłatnych czynności prawnych przenoszących własność nieruchomości uregulowanej w przedmiotowej księdze wieczystej i wszystkie te nabycia korzystały z ochrony wynikającej z zasady ręką wiary publicznej ksiąg wieczystych, bowiem w żadnej z zawieranych umów nie ma mowy na temat ewentualnych roszczeń wynikających z zezwolenia;

• Sąd Rejonowy dokonał wpisu na podstawie zezwolenia, w sytuacji gdy żadna norma prawna nie przyznaje decyzji wydanej na podstawie art. 35 ustawy z dnia 12 marca 1958 r. o zasadach i trybie wywłaszczania nieruchomości przymiotu dokumentu mogącego stanowić podstawę wpisu w księdze wieczystej.

Przy tak sformułowanych zarzutach apelujący wnieśli o uchylenie zaskarżonego wpisu i oddalenie wniosku firmy (...) oraz wystąpili o przyznanie im zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego. /apelacja k. 79 – 80 odw/

Po przeprowadzeniu postępowania odwoławczego o sygn. III Ca 1006/14 Sąd Okręgowy w Łodzi postanowieniem z dnia 15 września 2014 r. oddalił apelację, stwierdzając że Sąd Rejonowy postąpił w prawidłowy sposób, ponieważ istniały pełne podstawy do uwzględnienia wniosku, a zarzuty apelacji okazały się bezzasadne /postanowienie SO z uzasadnieniem k. 97 – 101/

Powyższy wyrok Sądu Okręgowego, za pomocą skargi kasacyjnej, zakwestionowali w całości uczestnicy M. C. i J. C.. Skarżący zarzucili w ramach drugiej podstawy kasacyjnej (art. 398³ § 1 pkt 2 k.p.c.) naruszenie przepisów postępowania, które miało wpływ na wynik sprawy, a mianowicie:

1. art. 626⁸ § 2 k.p.c., poprzez wykroczenie poza zakres kognicji Sądu w postępowaniu wieczystoksięgowym, polegające na oparciu rozstrzygnięcia na dokumentach nie załączonych do wniosku, a znajdujących się w aktach innej księgi wieczystej, w sytuacji gdy Sąd jest uprawniony wyłącznie do badania treści i formy wniosku oraz dołączonych do wniosku dokumentów i treści księgi wieczystej;

2. art. 228 k.p.c. zw. z art. 31 ust 1 ustawy o księgach wieczystych i hipotece poprzez zastosowanie zasady notoryjności dla:

- wywiedzenia następstwa prawnego wnioskodawcy po przedsiębiorcy wykorzystującym urządzenia przesyłowe, który je zainstalował w związku z wydaniem decyzji w postaci zezwolenia z dnia 24 marca 1964 r. nr I SW.45/37/64,

- wykazania tytułu prawnego wnioskodawcy do urządzeń przesyłowych przebiegających przez nieruchomości uczestników, co w konsekwencji oznaczało przyjęcie po stronie wnioskodawcy legitymacji procesowej czynnej, w sytuacji gdy wpis w księdze wieczystej może być dokonany na podstawie dokumentu z podpisem notarialnie poświadczonym, jeżeli przepisy szczególne nie przewidują innej formy dokumentu, wobec czego stosowanie zasady notoryjności w postępowaniu dowodowym ze względu na specyfikę postępowania wieczystoksięgowego nie powinno mieć miejsca w przypadku wpisu do księgi wieczystej.

Wykorzystując możliwość przewidzianą w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. skarżący sformułowali pod adresem Sądu Najwyższego pytanie, będące istotnym zagadnieniem prawnym wymagającym wyjaśnienia, które sprowadzało się do

tę, czy sąd wieczystoksięgowy może dokonać wpisu w księdze wieczystej opierając się na ustaleniu dokonanym w oparciu o zasadę notoryjności (art. 228 k.p.c.), w sytuacji gdy art. 31 ust 1 ustawy o księgach wieczystych i hipotece dla dokonania wpisu wymaga dokumentu sporządzonego w formie szczególnej. Oprócz tego skarżący podnieśli, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, ponieważ waga i charakter zgłoszonych zarzutów procesowych świadczą o tym, że postanowienie Sądu Okręgowego nie znajduje uzasadnienia w obowiązujących przepisach prawa i nie powinno skutkować uznaniem, że zachodzą podstawy do dokonania wpisu w księdze wieczystej.

W konkluzji główny wniosek kasacyjny opiewał na uchylenie zaskarżonego postanowienia i orzeczenie, co do istoty sprawy przez oddalenie wniosku o wpis. Z kolei wniosek ewentualny zawierał żądanie uchylenia wadliwego orzeczenia i przekazanie sprawy Sądowi drugiej instancji do ponownego rozpoznania. /skarga kasacyjna k. 111 – 113 odw/

W odpowiedzi na skargę kasacyjną (...) Spółka Akcyjna w Ł. (poprzednio (...)) przede wszystkim wniosła o wydanie przez Sąd Najwyższy postanowienia o odmowie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, a w przypadku jej przyjęcia wnioskodawca występował o oddalenie skargi kasacyjnej. Oprócz tego wnioskodawca ubiegał się jeszcze o obciążenie przeciwnika kosztami zastępstwa procesowego w postępowaniu przed Sądem Najwyższym. /odpowiedź na skargę kasacyjną k. 126 – 129/

Postanowieniem z dnia 21 października 2015 r. Sąd Najwyższy przyjął skargę kasacyjną do rozpoznania. /postanowienie SN k. 141/

Po rozpoznaniu skargi na posiedzeniu niejawnym Sąd Najwyższy na mocy postanowienia z dnia 17 marca 2016 r. uchylił zaskarżone postanowienie i przekazał sprawę Sądowi Okręgowemu w Łodzi do ponownego rozpoznania, pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach postępowania kasacyjnego.

W uzasadnieniu postanowienia Sąd Najwyższy w kontekście przedstawionych zarzutów kasacyjnych dokonał obszernej analizy jurystycznej zgłoszonego zagadnienia, odwołując się do swoich wcześniejszych wypowiedzi na ten temat. W efekcie SN doszedł do przekonania, że dominująca linia orzecznicza nie pozwala na dokonanie wpisu w księdze wieczystej w oparciu o fakty znane Sądowi z urzędu, wynikające z dokumentów załączonych do akt innej księgi wieczystej, na które powołał się wnioskodawca we wniosku o wpis. /postanowienie SN z uzasadnieniem k. 142 – 147/

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja okazała się w pełni zasadna i jako taka zasługiwała na uwzględnienie.

Na wstępie przede wszystkim przypomnieć należy, że stosownie do art. 398²¹ k.p.c. w zw. z art. 386 § 6 k.p.c. ocena prawna i wskazania co do dalszego postępowania wyrażone w uzasadnieniu wyroku Sądu Najwyższego wiążą sąd, któremu sprawa została przekazana. Rozpoznając przedstawioną kasację Sąd Najwyższy przesądził kluczową dla sprawy kwestię, czemu dał wyraz w swoim uzasadnieniu, gdzie dobitnie i kategorycznie ujął wiodącą tezę. Biorąc jednak pod uwagę skomplikowany charakter sprawy pożądanym wydaje się być powtórne i szczegółowe omówienie wszystkich istotnych zagadnień, co pozwoli na uporządkowanie wywodów, z oczywistym zastrzeżeniem, że poczynione konkluzje nie mogą stać w sprzeczności z zapatrywaniami Sądu Najwyższego.

Kognicję sądu w postępowaniu wieczystoksięgowym określa art. 626⁸ § 2 k.p.c., zgodnie z którym zakres badania sądu rozpoznającego wniosek o wpis do księgi wieczystej jest ograniczony do badania treści wniosku oraz treści i formy dołączonych do wniosku dokumentów. Norma procesowa wynikająca z powołanego przepisu przesądza o woli ustawodawcy ograniczenia kognicji sądu wieczystoksięgowego. Ten zawężony zakres badania sądu dotyczy całego postępowania we wszystkich instancjach. Ta niezmienna w kolejnych regulacjach kognicja sądu wyznaczona treścią – aktualnie obowiązującego – przepisu art. 626⁸ § 2 k.p.c. uwzględnia rolę ksiąg wieczystych, w tym w szczególności prawne gwarancje dokonywanych wpisów oraz ich skutki w sferze pewności i stabilności obrotu cywilnoprawnego. Przyczyną, dla której ustawodawca zdecydował o ograniczeniu kognicji sądu, z uwagi na funkcje ksiąg wieczystych, potrzeba zabezpieczenia postępowania o wpis przed deformacją polegającą na uwikłaniu sądu

prowadzącego księgi w rozstrzyganie sporów o istnienie praw podlegających ochronie, a także zapewnienie nie tylko sprawności działania tego sądu, ale i przejrzystości prowadzonym przez niego księgom. Wpisy w księgach wieczystych są zatem poddane ścisłym zasadom. Sąd rozstrzygający więc wniosek o wpis, ma obowiązek zbadania tego wniosku, obowiązek zbadania dołączonych do niego dokumentów, tak w zakresie ich formy jak i treści to jest ich zdolności do wykreowania, zmiany lub wygaszenia prawa, które ma być wpisane lub wykreślone z księgi. Wzmocnieniu tych zasad służy badająca i orzekająca rola sądu rejonowego w postępowaniu wieczystoksięgowym. Ogólnie rzecz biorąc kognicja sądu wieczystoksięgowego należy do zagadnień wiążących się zasadniczo z podstawą wpisu, wobec czego nie może mieć ona tylko charakteru formalnego. Z tego też względu powszechnie akceptowany jest pogląd, iż omawiane uprawnienie i obowiązek badania dokumentów dotyczą kontroli przez właściwy sąd ważności czynności prawnej stanowiącej podstawę wpisu, a zatem dokumentów obejmujących czynności prawne w rozumieniu art. 58 k.c., w tym w szczególności umów w przedmiocie powstania zmiany lub wygaśnięcia praw rzeczowych. Zatem badanie aktu notarialnego jako dokumentu stanowiącego podstawę wpisu – poza zachowaniem wymogów formalnych tego aktu – obejmuje ocenę udokumentowanej w nim czynności prawnej w aspekcie przepisu art. 58 k.c. Potwierdzeniem tego zapatrywania jest ugruntowana w sumie linia orzecnicza Sądu Najwyższego, w myśl której czynność prawna stanowiąca podstawę wpisu powinna być badana przez sąd nie tylko pod względem formalnym, ale także pod względem jej skuteczności materialnej (por. orzeczenia Sądu Najwyższego: z dnia 25 lutego 1963 r., III CR 177/62, opubl. OSNCP Nr 2/64 poz. 36; z dnia 18 listopada 1971 r., III CRN 338/71, opubl. OSNCP Nr 6/72 poz. 110; z dnia 1 listopada 1995 r., III CZP 158/95, opubl. OSNC Nr 4/95 poz. 47 oraz postanowienie z dnia 17 lipca 2008 r., II CSK 115/08, opubl. baza prawna L.). Powyższe oznacza więc, że sąd wieczystoksięgowy zawsze bada, czy mająca stanowić podstawę wpisu czynność prawna jest zgodna z bezwzględnie obowiązującymi przepisami i w razie stwierdzenia takiej niezgodności, tzn. nieważności czynności (art. 58 § 2 k.c.), oddali wniosek. Z drugiej jednak strony ograniczony z mocy art. 626⁸ § 2 k.p.c. charakter kognicji sądu rejonowego rozpoznającego sprawę z wniosku o wpis nie pozwala mu na prowadzenie badania w kierunku ustalania (poznania) stanu faktycznego. Zawarte w tym przepisie sformułowanie "bada jedynie" jest podkreśleniem ograniczonego charakteru kognicji sądu w tym postępowaniu, w którym sąd nie posiada uprawnień ani też możliwości do prowadzenia postępowania dowodowego. Pozbawiony jest zatem możliwości weryfikacji danych przez strony stwierdzonych. W ten właśnie sposób wypowiedział się SN w postanowieniu z 30 września 2009 r., V CSK 63/09, opubl. baza prawna LEX Nr 558633, stwierdzając iż dokonanie przez sądu wieczystoksięgowy wykładni umowy, stanowiącej materialną podstawę wpisu w księdze wieczystej jest nie tylko dopuszczalne, ale wręcz konieczne, skoro ten sąd musi oceniać materialnoprawne skutki czynności prawnej. Wykładni tej dokonuje się jednak jedynie na podstawie tekstu dokumentu i treści księgi wieczystej, nie prowadząc innego postępowania, w szczególności nie wysłuchując stron czynności prawnej, w celu ustalenia ich zgodnego zamiaru i celu. Idąc dalej podkreślić należy, iż szczególna rola sądu wieczystoksięgowego polegająca na prowadzeniu ksiąg wieczystych w celu ustalenia rzeczywistego stanu prawnego nieruchomości oznacza, iż ten Sąd nie może rozstrzygać zagadnień wątpliwych lub spornych pomiędzy uczestnikami. Z tych też względów dokumenty stanowiące podstawę wpisu w księdze wieczystej muszą wyrażać pewność istnienia rzeczywistego i aktualnego stanu prawnego nieruchomości. Tego rodzaju pewnością odznaczają się zaś prawomocne orzeczenia sądowe, prawomocne decyzje administracyjne oraz inne dokumenty urzędowe. Poza tym pewność stanu prawnego mogą też niekiedy tworzyć fakty bezsporne, o ile ustawa wiąże z nimi skutek prawny. O bezsporności faktów można mówić wówczas, gdy zainteresowane osoby potwierdzają ich istnienie, a ich oświadczenia nie zostały podważone ani nie nasuwają wątpliwości co do autentyczności i prawdziwości. Nie ulega przy tym najmniejszych wątpliwości, że wspomniane dokumenty po pierwsze muszą mieć odpowiednią formę (przynajmniej notarialnie lub urzędowo poświadczony odpis dokumentu) oraz po drugie muszą one jako załącznik stanowić immanentny element wniosku o wpis. Dzieje się tak dlatego, że Sąd wieczystoksięgowy porusza się jedynie w granicach wytoczonych przez wniosek o wpis, opierając się na załączonych do niego dokumentach oraz dokumentach już figurujących w danej księdze wieczystej. Mianowicie Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 9 marca 2005 r., III CK 233/04, niepubl. słusznie zauważył, że przez badanie treści księgi wieczystej należy rozumieć także badanie akt tej księgi zawierających dokumenty istotne z punktu widzenia ustalenia jej stanu prawnego, jeśli – rzecz jasna – wnioskujący się na nie powoła. Choć dokumenty te dla zapewnienia prostoty i jasności struktury ksiąg przechowywane są poza samą księgą, to jednak są z nią złączone i dla Sądu orzekającego w sprawie stanowią jeden zbiór. Powołany wyżej przepis jest wyrazem dążenia do zapewnienia

sprawności działania Sądu prowadzącego księgi wieczyste i przejrzystości tych ksiąg; w niczym nie narusza więc tych zasad wskazanie jako podstawy wpisu dokumentu znajdującego się już w aktach tej samej księgi, a ponowne składanie tego samego dokumentu do akt przy kolejnym wpisie byłoby wyrazem czczego formalizmu.

Przekładając powyższe na realia niniejszej sprawy zauważyć należy, że występuje tutaj odwrotna sytuacja, dlatego też zupełnie inaczej trzeba oceniać powołanie się we wniosku na dokumenty znajdujące się w aktach innej księgi wieczystej. Wprawdzie Sąd I instancji zastosował właściwy przepis (art. 626⁸ k.p.c.), jednakże nienależycie zinterpretował jego brzmienie, co było konsekwencją nazbyt uproszczonego zbadania złożonego wniosku o wpis. Na tej płaszczyźnie Sąd Rejonowy uwzględnił bowiem wniosek przedsiębiorstwa przesyłowego i dokonał żądanego wpisu, uznając iż jego podstawą może być dokument w postaci decyzji administracyjnej przedłożony do akt innej księgi wieczystej. Za przyjęciem takiego rozwiązania nie idą żadne ważne argumenty jurystyczne, gdyż tak naprawdę jego byt uzasadnia się jedynie wygodą zainteresowanych osób i podmiotów. Z tej już tylko przyczyny należy zdyskwalifikować rzeczoną koncepcję, ponieważ wprowadza ona zbyt duże dysproporcje pomiędzy stronami. W tym też kierunku podąża szereg orzeczeń judykatury. Już w postanowieniu z dnia 9 lipca 2009 r., III CSK 348/08, opubl. OSNC-ZD Nr 1/2010 r., poz. 15 Sąd Najwyższy zasygnalizował wyraźnie, że objęcie kognicją Sądu wieczystoksięgowego tego rodzaju dowodów pozostawałoby w sprzeczności z jej granicami ściśle określonymi przez art. 626⁸ § 2 k.p.c. Rozwinięcie tego poglądu nastąpiło w niedawnych – niepublikowanych poza programem LEX – postanowieniach SN wydanych w dniu 31 stycznia 2014 r. (II CSK 218/13, II CSK 219/13, II CSK 221/13 i II CSK 225/13), jak również w postanowieniu SN z dnia 26 czerwca 2014 r., II CSK 550/13, niepubl. w każdym z tych orzeczeń Sąd Najwyższy zwrócił uwagę, że przeciwne stanowisko pozostawałoby w sprzeczności z literalną wykładnią przedmiotowego unormowania, a, zważywszy na funkcję ksiąg wieczystych i wynikającą z niej ograniczoną kompetencję sądu wieczystoksięgowego, przepisy regulujące postępowanie o wpis, powinny być wykładane ściśle. Oprócz tego SN podniósł, że przepisy rozporządzeń wykonawczych, a mianowicie rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 17 września 2001 r. w sprawie prowadzenia ksiąg wieczystych i zbiorów dokumentów (Dz. U. z 2001 r. Nr 102, poz. 1122 ze zm.) oraz rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 21 listopada 2013 r. w sprawie zakładania i prowadzenia ksiąg wieczystych w systemie informatycznym (Dz. U. z 2013 r. poz. 1411), przewidują możliwość dokonania wpisów w dwóch księgach wieczystych na podstawie tych samych dokumentów tylko w przypadkach w tych przepisach wskazanych, w szczególności wówczas, gdy przedmiotem jednego wniosku są wpisy w dwu lub więcej księgach wieczystych (np. co do nieruchomości lokalowych i nieruchomości wspólnej) bądź przy odłączeniu z księgi wieczystej części nieruchomości. Natomiast sąd wieczystoksięgowy nie jest uprawniony do zamieszczenia wpisu w księdze wieczyste, jeżeli wnioskodawca we wniosku jako podstawę wpisu powołał dokument znajdujący się innej księdze, chociażby obie księgi były prowadzone przez ten sam sąd i dotyczyły nieruchomości stanowiących własność tych samych osób i nawet gdyby dokument pozwalał na dokonanie analogicznego wpisu jak w księdze, w której był już podstawą wpisu.

Reasumując, dzielając w niniejszej sprawie pogląd przedstawiony przez Sąd Najwyższy, a dotyczący wykładni art. 626⁸ § 2 k.p.c., Sąd Okręgowy na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c., uchylił zaskarżony wpis i oddalił wniosek.

Do wyniku sprawy zostało dostosowane rozstrzygnięcie o kosztach postępowania, które miało za podstawę art. 520 § 2 k.p.c. Tym samym spółka (...) musi zwrócić uczestnikom w ramach rozliczenia kosztów postępowania, w tym kosztów postępowania kasacyjnego, kwotę 457 zł, obejmującą opłatę od apelacji, opłatę od kasacji oraz koszty pełnomocnika reprezentującego uczestników postępowania dwukrotnie w postępowaniu apelacyjnym ustalona na podstawie § 8 pkt 5 w związku z § 13 pkt 1 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz. U. z 2013r. po. 461, zm. Dz. U. z 2015r. poz.616). W skardze kasacyjnej nie został zgłoszony wniosek o zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu kasacyjnym.